

■ **MKK Yatırımcı Bilgilendirme Hizmetleri**
Tanıtım Kitapçığı

14.10.2016

İÇİNDEKİLER

1. Merkezi Kayıt Kuruluşu	4
2. Merkezi Kaydi Sistem ve Yatırımcı	6
3. MKK Yatırımcı Hizmetleri için Sicil Şifre Gönderimi ve e-DEVLET Şifresinin Kullanımı	7
3.1. Sicil ve Şifre Temini	7
3.2. e-DEVLET Şifresinin Kullanımı	8
4. MKK Yatırımcı Hizmetleri	8
4.1. AloMKK Yatırımcı Çağrı Merkezi (444 0 655)	9
4.2. e-CAS (Yatırımcı Uyarı Sistemi)	9
4.3. e-YÖNET: Kurumsal Yönetim ve Yatırımcı İlişkileri Portalı	9
4.4. er@gon - Elektronik Rapor Gönderim Sistemi	9
4.5. Rassal Rapor Gönderimi	10
4.6. Yatırımcı Blokajı	10
4.7. Otomatik Blokaj	11

KISALTMALAR

MKK: Merkezi Kayıt Kuruluşu

BİAŞ: Borsal İstanbul

e-YÖNET: MKK Kurumsal Yönetim ve Yatırımcı İlişkileri Portalı

e-CAS: MKK Yatırımcı Uyarı Sistemi

e-ÜRÜN: MKK Elektronik Ürün Senetleri Merkezi

e-VEDO: Elektronik Veri Deposu

e-GKS: Elektronik Genel Kurul Sistemi

TEBLİŐ: KaydileŐtirilen Sermaye Piyasası Araçlarına İlişkin Kayıtların Tutulmasının Usul ve Esasları Hakkında Tebliğ

PTT: Türkiye Posta Telgraf TeŐkilatı

SMS: Kısa Mesaj Servisi

1. Merkezi Kayıt Kuruluşu

MKK Sermaye Piyasası Kurulu tarafından kaydileştirilmesine karar verilmiş sermaye piyasası araçları için Türkiye'nin Merkezi Saklama Kuruluşu'dur. Türkiye sermaye piyasası araçları için haksahibi bazında (direct model) tam kaydileştirme (full dematerialization) modelini uygulamaktadır.

Haksahibi bazında kaydileştirme sürecine 25.04.2005 tarihinde yatırım fonları katılma belgeleri ile başlanmış, 28.11.2005 tarihinde BİAŞ'da işlem gören şirketlerin borsada işlem görsün görmesin tüm pay senetlerinin kaydileştirilmesi ile devam edilmiştir. Bu tarihten sonra BİAŞ'da işlem gören şirketlerin sermaye artırımları, halka açılarak borsada işlem gören şirketlerin ihraçları ve şirketlerin tüm sermaye piyasası aracı ihraçları fiziki sertifika basılmaksızın tamamen elektronik ortamda kayden yapılır hale gelmiştir.

Kuruluşumuzun elektronik sistemde elde ettiği tecrübeler ve kurmuş olduğu teknolojik alt yapı, ekonomik hayatın diğer alanlarında da bu yazılımdan faydalanabilmesine olanak sağlamıştır. Gümrük ve Ticaret Bakanlığı ile birlikte yürütülen e-ÜRÜN projesiyle fiziki sertifikaya dayalı tarım ürünleri depoculuk sisteminin modernizasyonu çerçevesinde elektronik ürün senetlerinin MKK bünyesinde oluşturulması ve ürün ihtisas borsalarında işlem görecektir olan söz konusu elektronik ürün senetlerine ilişkin kayıtların MKK tarafından tutulması ve tüm işlemlerin MKK'nın kuracağı elektronik platformda yapılması sağlanmıştır. Bu çerçevede; Gümrük ve Ticaret Bakanlığı İç Ticaret Genel Müdürlüğü tarafından, 5300 sayılı Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu ve bu kanuna istinaden çıkarılan Elektronik Ürün Senetleri Yönetmeliği hükümleri çerçevesinde, MKK'ya elektronik ürün senedine ilişkin kayıtların tutulacağı "Elektronik Kayıt Kuruluşu Lisansı" verilmiştir.

Yine Gümrük ve Ticaret Bakanlığı ile yürütülen çalışmalar neticesinde; Türk Ticaret Kanunu'nun 1524 Maddesi ve ilgili alt mevzuat çerçevesinde bağımsız denetime tabi olan sermaye şirketlerinin, internet sitesi açmalarına ilişkin yükümlülüklerini doğrudan kendileri yerine getirmek yerine Gümrük ve Ticaret Bakanlığında

faaliyet izni almış Merkezi Veri Tabanı Hizmet Sağlayıcılarından (MTHS) destek hizmeti alma imkanı tanınmıştır. Söz konusu düzenlemeler çerçevesinde Kuruluşumuz Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından Merkezi Veri Tabanı Hizmet Sağlayıcı olarak yetkilendirilmiştir. MKK'nın amaçlarından birisi işlem sonrası (post-trading) hizmetlerinde uluslararası sermaye piyasaları uygulamalarını da takip ederek, piyasaların etkinliğinin artırılması bağlamında üzerine düşen sorumlulukların tam anlamıyla yerine getirilmesi ve karşılaşılabilecek risklerin minimize edilebilmesidir.

MKK'nın faaliyet alanı yeni Sermaye Piyasası Kanunu'yla kaydi menkul kıymetler için merkezi saklama kuruluşu hizmetleri sağlamak olarak belirlenmiştir. Sermaye piyasası alanındaki bu düzenlemelere ek olarak Kuruluşumuz, 6493 sayılı "Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanun" çerçevesinde Merkez Bankası tarafından Menkul Kıymet Mutabakat Sistemi İşleticisi olarak tanımlanmıştır. Bu görevle birlikte MKK'nın ana faaliyet alanlarındaki sorumlulukları uluslararası düzenlemeler ve en iyi uygulamalar doğrultusunda tam olarak belirlenmiş bulunmaktadır.

Ayrıca Sermaye Piyasası Kurulu 2015 yılında MKK'yı yeni sermaye piyasası mevzuatı çerçevesinde veri deposu hizmetlerini yerine getirmek ile görevlendirmiştir. Kuruluşumuz bu görevlendirme sonrasında "e-VEDO: Elektronik Veri Deposu" projesini başlatmıştır. Kuruluşumuzun uluslararası standartlarda sağlayacağı veri deposu hizmetleri ile tezgahüstü türev araçları işlemleriyle ilgili karşı taraf ve işlem bilgileri tek bir merkezde toplanarak piyasada ortaya çıkabilecek risklerin azaltılması ve düzenleyici kurumların bu piyasadaki gözetim kabiliyetlerini artırılması hedeflenmektedir.

MKK, merkezi saklama kuruluşu hizmetlerini en etkin ve ucuz bir şekilde paydaşlarına sunmanın yanında, merkezi saklama hizmetleriyle ilintili katma değerli projeler ve hizmetlerle ülkemize katkı sağlamayı hedeflemiş bir teknoloji şirketi haline dönüşmektedir. MKK, mevzuatın verdiği yetkiyle merkezi saklama kuruluşu işlevlerini yerine getirirken ekonomimize katma değer sağlamak amacıyla

hizmet veren bir kuruluş olduğu bilinciyle, yüksek kar elde etmek yerine piyasa maliyetlerini piyasa aktörleri ve yatırımcılar lehine mümkün olduğunca azaltma niyetini taşımaktadır. MKK, 2023 yılı vizyonu ve İstanbul Finans Merkezi (İFM) Projesi doğrultusunda sermaye piyasalarımızın büyümesini, yeni araçların işlem görmesini, yeni halka arzların ve ihraçların yapılmasını MKK'nın karlılığını arttırma fırsatı olarak görmek yerine, bu durumu merkezi saklama maliyetlerini sürekli azaltma fırsatı olarak değerlendirmektedir. MKK yapacağı indirimlerle ana faaliyet gelirlerini sürekli azaltırken, katma değerli proje ve hizmet gelirlerini artırmayı hedeflemektedir. Bu büyük dönüşüm, Kuruluşumuz ve ülkemiz sermaye piyasası için son derece önemlidir. Maliyetleri sürekli olarak düşürme ve katma değerli hizmetlerle ekonomimize katkı sağlamayı hedefleyen bu dönüşümün etkileri ve ülkemize katkıları önümüzdeki dönemlerde daha iyi anlaşılacaktır.

Kuruluşumuz tamamen kendi kaynakları ile geliştirdiği yazılım ve sistemlerinin her kıtada en az bir ülke sermaye piyasasında kullanılmasını sağlamak amacıyla çalışmalarını devam ettirmektedir. Bu çalışmalarının meyvelerini ise Nasdaq OMX firması ile 2014 yılında imzalanan niyet beyanı ve 2015 yılında imzalanan nihai sözleşme ile "e-GKS: Elektronik Genel Kurul Sistemi'nin çeşitli kıtalara dağılmış 17 ülkeye pazarlanması kapsamındaki iş modeli ile ve sonrasında 2016 yılında AFRICLEAR Global konsorsiyumuyla e-GKS'nin Afrika sermaye piyasalarında kullanıma sunulması kapsamında imzaladığı işbirliği anlaşması ile toplamaya başlamıştır.

2. Merkezi Kaydi Sistem ve Yatırımcı

MKK'da işlemler kural olarak üyeler aracılığı ile yapılmaktadır ancak sermaye piyasası araçlarına ilişkin kayıtlar MKK nezdinde hak sahibi bazında tutulmaktadır.

Yatırımcı MKK üyesi aracılığı ile ilk kez işlem yaptığında, MKK her yatırımcıya özel bir sicil numarası oluşturmakta ve aynı yatırımcının farklı kurumlardaki hesaplarına ilişkin bilgileri tek bir sicil numarasıyla bir araya getirerek, yatırımcının portföyüne ilişkin hizmetler sunmaktadır.

MKK'nın Yatırımcı Bilgilendirme Hizmetlerinden faydalanmak isteyen yatırımcıların öncelikle sicil ve şifre bilgilerine sahip olmaları gerekmektedir.

Gerçek kişi ya da tüzel kişi yatırımcıların, MKK üyesi ihraççı şirketlerde, yatırım kuruluşlarında veya bankalarda hesap açması ve bu işlem sonrasına ilişkin operasyonel süreç, aşağıdaki şekilde detaylı olarak yer almaktadır.

Aynı yatırımcının farklı kurumlardaki hesaplarına ilişkin bilgileri bu sicil numarası yardımıyla bir araya getirilerek, yatırımcının portföyüne ilişkin hizmetler bir arada sunulmaktadır. Yatırımcının farklı kurumlarda birden fazla hesabı bulursa dahi, müşterek-ortak bulunan hesaplar da dahil olmak üzere, sicil numarası bir tanedir. Yatırımcı bu sicil ile birlikte MKK tarafından kendisine iletilen şifre aracılığı ile MKK hizmetlerinden faydalanır.

3. MKK Yatırımcı Hizmetleri için Sicil Şifre Gönderimi ve e-DEVLET Şifresinin Kullanımı

3.1. Sicil ve Şifre Temini

MKK üyeleri aracılığı ile yatırımcılar için MKK nezdinde hesap açılmasını takiben sicil numarası oluşturulduktan sonra,

- Pay senedi, özel sektör borçlanma aracı, devlet iç borçlanma senedi, diğer menkul kıymet ya da yapılandırılmış ürün işlemi gerçekleştiren,
- Hesabında bulunan yatırım fonu katılma belgelerinin portföy değeri 10.000 TL'nin üzerinde olan,

yatırımcılar için otomatik olarak şifre üretilir ve MKK'da kayıtlı adreslerine sicil-şifre bilgisi MKK tarafından postayla gönderilir.

Bu koşullar gerçekleşmese dahi yatırımcının hesabının olduğu yatırım kuruluşuna başvurarak sicil-şifre talebinde bulunması durumunda sicil-şifre bilgisi postayla yatırımcının adresine gönderilir.

Şifresini unutan yatırımcıların hesabının bulunduğu üyeye başvurarak yeni şifre talebinde bulunmaları gerekmektedir.

Şifrenin bloke edilmesi halinde 444 0 655 numaralı çağrı merkezinden şifrenin tekrar kullanılabilir hale getirilmesi mümkündür.

3.2. e-DEVLET Şifresinin Kullanımı

MKK Yatırımcı Bilgilendirme Hizmetleri e-DEVLET uygulaması tarafından sağlanan hizmetler arasındadır. e-DEVLET şifresi PTT şubelerinden, şahsen başvuru ile, üzerinde T.C. kimlik numarası bulunan kimlik ibrazı ile temin edilmektedir. e-DEVLET Kapısı üzerinden verilen hizmetler yüksek güvenlik seviyesi gerektirdiğinden, şifreler başvuru sahipleri için özel olarak oluşturulmaktadır. Bu nedenle ancak kimlik ibrazı ve şahsen başvuru ile şifreler verilmektedir. e-DEVLET şifresine sahip olan yatırımcılar, bu şifrelerini kullanarak e-MKK Bilgi Portalı üzerinden sunulan hizmetlerden yararlanabilirler.

4. MKK Yatırımcı Hizmetleri

Yatırımcılar, sicil ve bu sicile bağlı olarak MKK tarafından oluşturularak yatırımcılara iletilen şifreleri ile,

- Bilgilendirme
- Blokaj İşlemleri

kapsamındaki hizmetlerden faydalanabilmektedir.

Bilgilendirme, telefon ve internet aracılığı ile yatırımcılara sunulan hizmetler kapsamında portföydeki menkul kıymetler ve hesap hareketlerine ilişkin bilgilerin raporlanması, e-posta iletisi ve/veya kısa mesaj olarak gönderilmesi hizmetidir.

Yatırımcı blokajı, yatırım hesaplarında bulunan menkul kıymetlerin hesap sahibinin bilgisi dışında işlem yapılmasının engellenmesidir.yönelik

4.1. AloMKK Yatırımcı Çağrı Merkezi (444 0 655)

Yatırımcılar, Türkiye'nin her yerinden alan kodu çevirmeden, 444 0 655 (444 0 MKK) numaralı telefonu arayarak MKK'nın Sesli Yanıt Sistemi olan Çağrı Merkezi'ne ulaşabilirler. Sesli Yanıt Sistemi'ne sicil ve şifre ile giriş yapılmaktadır. İstenilen raporların e-posta veya faks ile alınması sağlanmaktadır.

4.2. e-CAS (Yatırımcı Uyarı Sistemi)

e-CAS MKK'nın yatırımcıları anlık bilgilendirme hizmetleri kapsamında devreye aldığı sistemdir. Bu sistem yatırımcıların, hesaplarında bulunan menkul kıymetlere ilişkin olası hata ya da suistimalleri, MKK'da kayıt olduğu anda fark etmelerini sağlayarak, oluşabilecek münferit ya da sistemik risklerin azaltılması veya yok edilmesini hedeflemiştir.

Yatırımcıların geçerli bir e-posta adresi ile e-YÖNET Portalı üzerinden e-CAS sistemine kayıt olmalarıyla, hesaplarından herhangi bir menkul kıymet çıkış hareketinde anında SMS veya e-posta ile haberdar olma imkanları sağlanmıştır.

4.3. e-YÖNET: Kurumsal Yönetim ve Yatırımcı İlişkileri Portalı

MKK tarafından oluşturulan e-YÖNET portalında ortaklar ile ihraççı şirketler arasında internet, e-posta ve mobil iletişim tabanlı sürekli ve standart bilgi alışverişi sağlamaya yönelik hizmetler sunulmaktadır. Portal sayesinde şirketler ortaklarına doğrudan ulaşabilmekte, aynı şekilde ortaklar, ortak oldukları şirketleri ile ilgili pek çok bilgiye kolaylıkla bütüncül bir yaklaşım içinde ulaşabilmektedirler. Şirketlerin, ortaklarına özel anketler düzenleyerek bilgi alışverişini de sağlaması mümkündür.

e-YÖNET Portal üyeliğinde yatırımcılar, MKK sicil numaraları ve şifreleriyle ya da e-DEVLET şifreleri ile üyelik yapabilmektedir.

4.4. er@gon - Elektronik Rapor Gönderim Sistemi

e-YÖNET portalından yapılacak tercihler doğrultusunda, MKK sisteminde yatırımcı adına açılmış tüm yatırım hesaplarında bulunan menkul kıymet bilgileri,

hesaplarında gerçekleşen işlemlere ilişkin hareketleri ve bu işlemlere ilişkin komisyon raporlarının düzenli olarak her ay e-posta kanalından gönderimini sağlayan uygulamadır.

4.5. Rassal Rapor Gönderimi

Kaydileştirme Tebliği'nin ilgili hükümleri ve Yönetim Kurulumuzun almış olduğu karar çerçevesinde, istatistiksel yöntemlerle her ay belirli sayıdaki yatırımcılara, Kuruluşumuz kayıtlarında yer alan ay sonu hesap bilgisi posta ile gönderilmektedir. Söz konusu gönderilere ilişkin yatırımcıdan veya üyelerimizden ücret alınmamaktadır.

4.6. Yatırımcı Blokajı

Yatırımcı Blokajı, yatırımcının, MKK'daki serbest alt hesaplarında bulunan menkul kıymetlerini bloke ederek, hesabının kendi iradesi dışında kullanılmasını önleyen bir sistemin uygulanmasıdır. Bloke işlemine konu olan alt hesaptaki kıymetler, blokaj çözülmeye kadar hesabın bulunduğu üye tarafından hesaptan çıkartılamaz. Blokaj işlemi, Sermaye Piyasası Kurulu tarafından yatırımcı blokajı uygulaması dışında tutulanlar hariç tüm kıymetler üzerine uygulanabileceği gibi, seçilen kıymetler üzerine ve adet bazında da yapılabilmektedir. Yatırımcının, blokeli hesabındaki kıymetleri satmak istemesi durumunda; yatırım kuruluşuna satış emri vermeden önce blokajı çözmesi gerekmektedir. Sermaye artırımına konu kıymetler bloke edilmişse, hesaba eklenen yeni paylar da blokajlı olarak hesaba geçmektedir.

Blokaj koyma işlemi hafta içi 23:00 – 08:00 saatleri arasında, hafta sonu ise saat sınırlaması olmaksızın gerçekleşmektedir. Ayrıca hafta içi blokaj koyma saatleri dışında yatırımcı blokajı emri veren yatırımcının işlemi 23:00 - 08:00 saatleri arasında gerçekleştirilmek üzere sisteme kaydedilmektedir.

Blokaj çözme işlemi ise günün herhangi bir anında saat sınırlaması olmaksızın yapılabilmektedir.

4.7. Otomatik Blokaj

Otomatik Blokaj ile yatırımcı blokajı sisteminin daha etkin kullanımı amaçlanmıştır. Otomatik blokaj sistemi yatırımcıların günün herhangi bir saatinde gerek mevcut menkul kıymetlerine gerekse gelecekte hesabında bulunacak kıymetlere yönelik kıymet ve adet bazında bloke altına alma talimatı vermelerine imkan sağlamaktadır.

Blokaj koyma işlemi hafta içi 23:00 – 08:00 saatleri arasında hafta sonu ise saat sınırlaması olmaksızın uygulanmaktadır. Otomatik blokajın farkı; yatırımcının blokaj koymak üzere sisteme belirtilen zaman diliminde girme zorunluluğunu ortadan kaldırmak ve yalnızca hesabında bulunan değil, hesabına gelecek kıymetleri de kapsayacak şekilde işlem yapacak olmasıdır. Böylece Otomatik Blokaj Sistemi sayesinde günün herhangi bir saatinde; belirtilen tarih aralığında gerçekleşmek üzere talimat iletilmesi mümkündür.